

“YÖK”

ADNAN DİNÇ

Dicle Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Öğrencisi

12 Eylül darbesinin insan yaşamına etkilerine baktığımızda, insan yaşamının temel olgularından olan özgürlük kavramı ya kısmen ya da tümünden hiçe sayılmıştır. İnsanlar hakkını arayamaz olmuş ve kişi çoğu zaman ona layık görülenle yetinmek zorunda kalmıştır. Ayrıca insanlık onurunu zedeleyici yasalar konmuş ve tekdüze bir toplum yaratılmak istenmiştir. İşte o yaratılmak istenen toplum modeline hizmet eden bir kurum da “YÖK”tür.

YÖK misyonu gereği siyasi partilerin üniversiteler üzerindeki politikalarını hayata geçirme çabasıdır. Hiç bir ülkede böylesine geriliğe ve yobazlığa itilmeye müsait bir üniversite kurumu daha yoktur. Dolayısı ile öğrenci hareketinin önünün kapanmasını isteyen kesimler bunu kullanarak istedikleri tarzda YÖK yasaları ile karşımıza çıkmaktadırlar. Özerk üniversite anlayışını veya çağdaş eğitim modellerini bir tarafa bırakarak menfaatleri doğrultusunda hareket ederek hedefledikleri üniversiteyi YÖK yasasını değiştirerek elde etmeye çalışmaktadırlar. Her siyasi partinin YÖK ile ilgili değişik tasarılarla halkın karşısına çıkması elbette beraberinde bazı sorunları da getirmektedir. Örneğin kurumsallaşmanın önünü kapatma vb.

Ayrıca YÖK yasaları hazırlanırken öğrencilerin, öğretim görevlilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınmamaktadır. Ortada bir dava var ama davacılar dinlenmiyor, böyle bir anlayışı kabullenmek oldukça zordur. Sorunun muhatapları dinlenmediği sürece dışarıdan sunulan hiçbir çözüm sorunlara tam anlamıyla yanıt olamaz. Ayrıca sorunlara siyasi çerçeveden bakmak sorunları daha fazla çözümsüzlüğe itmektedir. Siyasi iktidarın yapmak istediklerini iyi görmek ve buna karşı tavır almak gerektiğine inanıyorum.

YÖK kalkmalı ve üniversiteler arası eş güdümü sağlayabilecek bir kurum oluşturulmalıdır.

Ama bu kurum siyasi açıdan da tarafsız olmalıdır. Bu konu ile ilgili EĞİTİM-SEN'in hazırladığı bir alternatif üniversite taslağı mevcut ve bu taslakta bir çok sorunun çözümü düşünülmüş.

Taslakta "üniversiteler yasasının ve yükseköğretimin bir bütünlük içinde yeniden düzenlenmesi ve YÖK'ün tasfiye edilmesi yanında özgür ve demokratik üniversite talebi de dile getirilmiş. Ayrıca taslakta yeniden düzenlemenin ne şekilde olacağına dair öneriler var.

Bu önerilerden esas sorunlara yanıt olacağına inandığım birkaç maddeyi not aldım.

- 1) Üniversite ve birimlerin yönetimi, kurullar eli ve katılımcı bir yöntemde yürütülmelidir
- 2) Yeniden oluşturulacak organlarda öğrenci ve yetkili sendika temsilcileri ile üniversite çalışanları da yer almalıdır.
- 3) Rektör, dekan ve bölüm başkanları geniş katılımli seçimle belirlenmelidir.
- 4) Yükseköğretim, kamusal bir hizmet olarak tanımlanmalı ve herkes için fırsat eşitliği yaratılmalıdır.
- 5) Ayrıca üniversitelerle kuruluşlar arasında var olan kadro, öğretim teknolojisi, fiziksel olanaklar donanım farklılıkları ile sosyo ekonomik ve kültürel farklılardan doğan nitelik farkları giderilerek önlemler alınmalı.

Taslağı genel anlamıyla incelediğimizde çözüme oldukça katkı sağlayacağına inanıyorum ama yine de yorumu size bırakıyorum tartışılabilir.

Yazımın başında siyasetin YÖK üzerindeki etkilerinden bahsetmiştim. Son zamanlarda türban sorunu da yeni YÖK yasasıyla birlikte tartışılır oldu.

Demokratik ülke anlayışının temel dayanaklarından biri de eşitliktir. Demokratik anlayış eşitlik ilkesini esas alır ve demokratik bir ülke isek buna göre hareket edilmesi gerektiğine inanıyorum. Türkiye laik bir ülkedir ama sorunu siyasallaştıranlar bugün Türkiye'yi yönetenlerdir bunun unutulmaması gerekir. Eğer toplum bunları iktidara getirmiş ise bu tür sorunlarla daha çok karşılaşacağımız anlamına gelir. Bu YÖK'ün siyasallaştırılmasına bir örnek olarak görülebilir.

Peki bu sorunların önüne nasıl geçilebilir? Çözüm nedir diye tartışmanın buz üstüne yazı yazmak olacağını düşünüyorum. Elbetteki çözüm üretmeye çalışmak uğruna

savaş vermek gençliğin esas görevlerindedir. Bunu unutmamak gerekir fakat hiçbir hak dayatılmadığı sürece alınamaz. En başında örgütlenmeyi sağlamak gerekir. İran gibi bir ülkede dahi öğrenciler devlete bazı şeyleri dayatmış, en azından dünyanın dikkatini üzerlerine çekmeyi başarmışlardır. Bizim gençliğimizden de aynı tarzda bir duyarlılığı neden bulamıyoruz.

Bugünkü gençliğin sentezini yaptığımızda duyarsız ve korkak yaklaşımlar içinde olduğu görülmektedir. İlk önce gençliğin bu sorunlarına çare bulması gerektiğine inanıyorum. İlk etapta bunların tartışılmasını daha anlamlı buluyorum. İnsanlara sivil toplum bilinci aşılanmalı ve birey her alanda sorumluluk almaya itilmelidir. Toplumda birey olmanın sorumlulukları anlatılmalıdır. Bu doğrultudaki örgütlenme çabası bir çok sorunu çözüme doğrutusunda daha çok fayda sağlayacak ayrıca insanlar hakkını arama konusunda daha anlamlı eylemlilikler içerisine girebilecektir. İnsanların özgürlüklerini kısıtlayan eğitim hakkını engelleyen üniversiteleri kışla anlayışıyla yöneten YÖK belki de 6 Kasım dışı da protesto edilebilecektir.

Duyarsız bir üniversite gençliğinin oluşmasındaki ana etken rejimin gençler üzerindeki politikalarıdır. Bugün YÖK’ün yapı itibarı ile bir engizisyon kurulundan farkı kalmamıştır. İstedığı öğrenci profiline baktığımızda bunun neden gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Düzen, bilim ve kültür yuvası olması gereken üniversitelerin çoğunda araştırmacı, her anlamda duyarlı bir öğrenci yerine ezberci, hocasının ağzına bakan, doğru yanlış ne söylenirse yazmaya hazır bir öğrenci modelini daha tehlikesiz görmektedir. Oysa ki gençlerin gelecek olduğu unutulmakta bu günün öğrencilerinin yarına şekil verecek olan kişiler olduğu gözardı edilmektedir.

Hedeflenen gençlik yapısının dayatılması noktasında en önemli rolü YÖK oynamaktadır. Öğrencinin en küçük muhalif bir sözü veya davranışı çok büyük sorunları beraberinde getirebiliyor. Okuldan uzaklaştırma veya ilişkisi kesilme vb. örnekleri de mevcuttur. Bu tür yaklaşımlar öğrenciyi korkutmaya yöneliktir. Ayrıca örgütlenme olanağı verilmemekte duyarsızlaştırma amacı güdülmektedir.

Sorunların kaynaklarını iyi anlamak ve ona göre çözüm üretmek gerektiğine inanıyorum.

Haklı olarak tartışılan bir konu da ordunun YÖK ile ilgili görüş belirtmesidir, ki bu konu özünde çok büyük çelişkiler taşımaktadır. Bununla ilgili olarak güzel bir demec vardı;

“YÖK’ün kurucusu olan zihniyet üniversitelerin kurucusu olamaz. Üniversiteler demokratik özgürlükçü ortamlarda geleceğini tartışabilir. Üniversiteleri ilgilendiren

kararlar kışladan çıkamaz”. Evet üniversiteleri de kışlaya çevirme gibi amaçları var. Üniversitelerin amacından daha farklı şeyler için kullanıldığını görmek güç olabilmemiz gerekliliğini beraberinde getiriyor.

Eğitim bir bütün olarak düşünüldüğünde insanı yetiştirme sürecidir. Bireyin fiziksel veya içsel etkinlikler sonucu güç oluşturabilmesi ya da davranış değişikliği gösterebilmesi için planlı, örgün ve yaygın eğitim olması gerekir. Tüm bunların gerçekleşmesinde en önemli faktör her ülkenin kendi ekonomik-toplumsal yapısı çerçevesinde oluşturduğu eğitim sistemidir.

Herhangi bir ülkede eğitim sistemi oluşturulurken en yaygın şekilde temelde bireyin eğitim hakkını güvenceye alan, kendi içindeki sorunları çözümleyici nitelikler taşıyan, buna bağlı olarak toplumun “gelişme dinamiklerini” de göz önünde bulunduran yapıların oluşturulması beklenir.

Elbetteki temel bir insan hakkı olarak kabul edilen eğitim bilimsel, demokratik bir içeriğe sahip olması gerekir.

Ne YÖK ne de başka bir antidemokratik kurum veya uygulama için her zaman duyarlı olmamız gerekir. Sivil toplumun ahlaki gereğince olması gereken budur. Bu gün bir çok sorunun çözümünde sivil toplum örgütlerinin kilit nokta olduğu unutulmamalıdır. Hükümetin yeni YÖK yasası ile ilgili olarak EĞİTİM-SEN ile görüş alışverişinde bulunmamasının altında yatan nedenleri incelediğimizde hükümetin tüm sivil toplum örgütlerine yaklaşımı ortaya çıkmaktadır. Bu yaklaşım sivil insiyatifi hiçe saymaktır. Bu sorunu çözmek de birlikten geçiyor.